

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS
2007 m. gegužės 3 d.*

Byloje C-386/05

dėl *Oberster Gerichtshof* (Austrija) 2005 m. rugsėjo 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. spalio 24 d., pagal EB 68 ir 234 straipsnius pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Color Drack GmbH

prieš

Lexx International Vertriebs GmbH,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts (pranešėjas), teisėjai E. Juhász, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis ir T. von Danwitz,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgdamas į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. lapkričio 23 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Lexx International Vertriebs*, atstovaujamos advokato H. Weben,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos A. Dittrich ir M. Lumma,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Nwaokolo, padedamos *barrister* A. Henshaw,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir W. Bogensberger,

susipažinęs su 2007 m. vasario 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1) 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos išaiškinimo.

Reglamentas Nr. 44/2001

- 2 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 antrą konstatuojamąją dalį „nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios“.
- 3 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 vienuoliktą konstatuojamąją dalį „jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus kelias aiškiai nustatytas situacijas, kuriose bylinėjimosi objektu arba šalių autonomija pateisinamas kitas ryšio kriterijus“.
(Pataisytas vertimas)

4 Reglamentu Nr. 44/2001 paskelbtos jurisdikcijos taisyklės išdėstytos šio reglamento II skyriuje, 2–31 straipsniuose.

5 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 1 skirsnio „Bendrosios nuostatos“ 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

6 Reglamento Nr. 44/2001 to paties skirsnio 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles“.

7 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 2 skirsnio „Speciali jurisdikcija“ 5 straipsnį:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1. a) sutarties gali būti iškelta prievolės, kuria grindžiamas ieškinys, vykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą, ir jeigu nesusitariama kitaip, prievolės, kuria grindžiamas ieškinys, vykdymo vieta yra:

— parduodant prekes – valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį,

— teikiant paslaugas – valstybėje narėje, kurioje paslaugos buvo arba turėtų būti suteiktos pagal sutartį;

c) a papunktis taikomas tuomet, kai netaikomas b papunktis;

<...>“. (Pataisytas vertimas)

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant bylą – *Color Drack GmbH* (toliau – *Color Drack*), Švarcache (Austrija) įsteigta bendrovė, prieš *Lexx International Vertriebs GmbH* (toliau – *Lexx*), Niurnberge (Vokietija) įsteigtą bendrovę, dėl prekių pardavimo sutarties įvykdymo, pagal kurią *Lexx* įsipareigojo

pristatyti prekes įvairiems *Color Drack* perpardavėjams Austrijoje, būtent *Color Drack* buveinės apylinkėje, pastarajai išpareigojus sumokėti šių prekių kainą.

- 9 Ginčas kilo būtent dėl to, kad *Lexx* neįvykdė jai pagal sutartį tenkančios prievolės atsiimti neparduotas prekes ir *Color Drack* grąžinti už jas sumokėtą kainą.
- 10 Dėl šio prievolės neįvykdymo 2004 m. gegužės 10 d. *Color Drack* pareiškė *Lexx* ieškinį dėl atlyginimo *Bezirksgericht St Johann im Pongau* (Apylinkės teismas) (Austrija), kurio apylinkėje yra jos buveinė. Šis teismas pareiškė turintis teritorinę jurisdikciją Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos pagrindu.
- 11 *Lexx* pareiškė apeliacinį skundą Zalcburgo *Landesgericht* (Apygardos teismas) (Austrija), kuris panaikino šį sprendimą, remdamasis tuo, kad bylą pirmąja instancija nagrinėjęs teismas neturėjo teritorinės jurisdikcijos. Šis apeliacinis teismas nusprendė, kad vienintelė prievolės vykdymo vieta, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka numatyta visų iš prekių pardavimo sutarties kylančių pretenzijų atžvilgiu, negalėjo būti nustatyta kelių pristatymo vietų atveju.
- 12 *Color Drack* pateikė kasacinį skundą dėl Zalcburgo *Landesgericht* sprendimo *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis teismas) tvirtindama: kad būtų galima vėl išnagrinėti bylą pirmąja instancija nagrinėjusio Austrijos teismo teritorinės jurisdikcijos klausimą, reikalingas Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos išaiškinimas.

- 13 *Oberster Gerichtshof* pastebi, kad ši nuostata numato vienintelę vietą visoms iš sutarties dėl prekių pardavimo kylančioms pretenzijoms, būtent pristatymo vietą, ir kad šią nuostatą, kurioje pateikiama specialios jurisdikcijos taisyklė, iš esmės reikia aiškinti siaurąja prasme. Šiomis sąlygomis *Oberster Gerichtshof* kyla klausimas dėl bylą pirmąja instancija nagrinėjusio teismo jurisdikcijos pagal šią nuostatą, nes šiuo atveju prekės buvo pristatytos ne tik šio teismo apylinkėje, bet ir į skirtingas valstybės narės, kuriai šis teismas priklauso, vietas.
- 14 *Oberster Gerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar (Reglamento (EB) Nr. 44/2001) 5 straipsnio 1 punkto b papunktį reikia aiškinti taip: vienoje valstybėje narėje įsisteigusiam prekių pardavėjui, kuris pagal susitarimą pristatė prekes į įvairias vietas kitoje valstybėje narėje joje įsisteigusiam pirkėjui, pirkėjas gali iškelti bylą dėl sutartinio įsipareigojimo, susijusio su visais (kai kuriais) pristatymais, jei reikia, ieškovo pasirinkimu, vienos iš (prievolės vykdymo) vietos teisme?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 15 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka taikytina tuo atveju, kai prekių pardavimas apima jų pristatymą į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje ir, jei reikia, kai ieškinyje susijęs su visais pristatymais, ieškovas gali iškelti bylą savo pasirinktos pristatymo vietos teisme.

- 16 Pirmiausia reikia patikslinti, kad toliau nagrinėjamas tik atvejis, kai prekės pristatomos į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje, ir nenagrinėjamas prekių pristatymo į kelias vietas skirtingose valstybėse narėse atvejis.
- 17 Iš karto galima pažymėti, kad vien iš Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos teksto negalima atsakyti į pateiktą klausimą, nes šios nuostatos tekste atvejis, dėl kurio pateiktas prejudicinis klausimas, nėra aiškiai nurodytas.
- 18 Todėl Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką reikia aiškinti atsižvelgiant į šio reglamento rengimo istoriją, juo siekiamus tikslus ir struktūrą (žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Reisch Montage*, C-103/05, Rink. p. I-6827, 29 punktą ir 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *ASML*, C-283/05, Rink. p. I-12041, 22 punktą).
- 19 Šiuo aspektu iš Reglamento Nr. 44/2001 antros ir vienuoliktos konstatuojamųjų dalių aišku, kad šiuo reglamentu siekiama jurisdikcijos taisyklėmis, turinčiomis būti ypač nuspėjamos, suvienodinti nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose.
- 20 Taigi reglamentu siekiama sustiprinti Bendrijoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, sudarant sąlygas ir ieškovui lengvai nustatyti teismą, kuriame jis galėtų iškelti bylą, ir atsakovui numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (žr. minėto sprendimo *Reisch Montage* 24 ir 25 punktus).

- 21 Reglamentu Nr. 44/2001 numatytos jurisdikcijos taisyklės šiuo aspektu atspindi šio reglamento 2 straipsnyje paskelbtą ir specialios jurisdikcijos taisyklėmis papildytą principą, kad bylos asmenims turi būti keliamos jų nuolatinės gyvenamosios arba įsisteigimo vietos teisme (žr. minėto sprendimo *Reisch Montage* 22 punktą).
- 22 Taigi taisyklė, kad bylos asmenims turi būti keliamos jų nuolatinės gyvenamosios arba įsisteigimo vietos teisme, papildyta 5 straipsnio 1 punkte numatyta specialios jurisdikcijos sutartinių prievolių srityse taisykle. Ši taisyklė, atitinkanti artimumo reikalavimą, pagrįsta sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo glaudaus ryšio buvimu.
- 23 Taikant šią taisyklę atsakovui gali būti iškelta byla ir vietos, kurioje nagrinėjama prievolė, kuria grindžiamas ieškinys, buvo ar turi būti įvykdyta teisme, preziumuojant, kad šis teismas yra su sutartimi glaudžiai susijęs.
- 24 Siekiant sustiprinti pagrindinį teisminės jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo tikslą, užtikrinant jų nuspėjamumą, Reglamente Nr. 44/2001 atskirai apibrėžtas prekių pardavimui skirtas šis ryšio kriterijus.
- 25 Iš tikrųjų pagal 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką prievolės, kuria grindžiamas ieškinys, vykdymo vieta yra vieta valstybėje narėje, į kurią prekės buvo arba turėtų būti pristatytos pagal sutartį.
- 26 Reglamento Nr. 44/2001 kontekste, priešingai nei tvirtina *Lexx*, ši specialios jurisdikcijos sutartinių prievolių srityje taisyklė numato pristatymo vietą kaip atskirą ryšio kriterijų, kurį reikia taikyti visiems ginčams, kylantiems iš tos pačios prekių pardavimo sutarties, o ne tik tiems, kurie kyla dėl pačios pristatymo prievolės.

- 27 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, reikia nustatyti, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka taikytina kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju ir, jei reikia, kai ieškinys susijęs su visais pristatymais, ar ieškovas gali iškelti bylą savo pasirinktos pristatymo vietos teisme.
- 28 Pirmiausia reikia panagrinėti, ar reglamento 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka taikoma ir vienos, ir kelių pristatymo vietų atvejais.
- 29 Iš tiesų nurodydamas vieną gyvenamosios arba įsisteigimo vietos teismą, turintį jurisdikciją, ir vienintelį ryšio kriterijų Bendrijos teisės aktų leidėjas nesiekė bendrai atmesti prielaidos, kad jurisdikciją gali turėti keli teismai ir kad minėtą kriterijų gali atitikti kelios vietos.
- 30 Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka, apibrėžiančia ir tarptautinę, ir teritorinę jurisdikciją, siekiama suvienodinti kolizines jurisdikcijos taisykles ir tiesiogiai nurodyti jurisdikciją turintį teismą, nenukreipiant į valstybių narių vidaus taisykles.
- 31 Šiuo aspektu reikia atkreipti dėmesį, kad teigiamas atsakymas į klausimą, ar nagrinėjama nuostata taikoma kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju, nekelia abejonių dėl šiame reglamente išdėstytų valstybių narių teismų tarptautinės jurisdikcijos taisyklėmis siekiamų tikslų.
- 32 Pirma, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos taikymas kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju atitinka reglamentu siekiamo nuspėjamumo tikslą.

- 33 Iš tiesų šiuo atveju sutarties šalys gali lengvai ir pagrįstai numatyti, kurios valstybės narės teismuose gali būti sprendžiamas jų ginčas.
- 34 Antra, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos taikymas kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju atitinka ir artimumo, kuriuo pagrįstos specialios jurisdikcijos sutartinių prievolių srityje taisyklės, tikslą.
- 35 Iš tikrųjų kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju šis artimumo tikslas yra užtikrintas, nes, taikant nagrinėjamą nuostatą, bet kuriuo atveju tai būtų valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą.
- 36 Todėl Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka taikoma kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju.
- 37 Bet kuriuo atveju negalima susiaurinti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos pagrindinės bylos aplinkybėmis taikymo, neigiant, kad galimybė taikyti šią nuostatą būtina suteikia konkuruojančią jurisdikciją visiems teismams, kurių jurisdikcijoje prekės buvo arba turėjo būti pristatytos.
- 38 Antra, dėl klausimo, ar kelių pristatymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju ir, jei reikia, kai ieškiny susijęs su visais pristatymais, ieškovas, remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka, gali iškelti bylą atsakovui pasirinktos pristatymo vietos teisme, iš tiesų reikia pabrėžti, kad jurisdikciją nagrinėti visus iš sutarties kilusius ginčus gali turėti tik vienas teismas.

- 39 Šiuo aspektu reikia atsižvelgti į nagrinėjamos nuostatos rengimo istoriją. Šia nuostata Bendrijos teisės aktų leidėjas aiškiai siekė pardavimo sutarčių atžvilgiu nukrypti nuo ankstesnio sprendimo, pagal kurį kiekvienos ginčijamos prievolės vykdymo vietą pagal tarptautinę privatinę teisę apibrėžia byla nagrinėjantis teismas. Atskirai apibrėždamas „prievolės vykdymo vietą“ kaip vietą, kurioje sutartinė prievolė turi būti įvykdyta, Bendrijos teisės aktų leidėjas siekė centralizuoti jurisdikciją visų sutartinių prievolių atžvilgiu prievolės vykdymo vietoje ir apibrėžti vienintelį teismą visiems sutartimi pagrįstiems ieškiniams.
- 40 Šiuo aspektu reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmoje įtraukoje numatyta speciali jurisdikcija naudingo proceso organizavimo atžvilgiu iš esmės pagrindžia tai, kad sutartis yra ypač glaudžiai susijusi su teismu, kurio prašoma išspręsti ginčą. Todėl esant kelioms prekių pristatymo vietoms prievolės vykdymo vieta pagal nagrinėjamą nuostatą iš principo reikia laikyti vietą, kuri užtikrina glaudžiausią ryšį tarp sutarties ir jurisdikciją turinčio teismo. Tokiomis aplinkybėmis apskritai glaudžiausias ryšys gali būti nustatytas pagrindinėje pristatymo vietoje, kurią reikia nurodyti remiantis ekonominiais kriterijais.
- 41 Šiuo aspektu nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, turi apibrėžti savo jurisdikciją jam pateiktų įrodymų pagrindu.
- 42 Jei neįmanoma nustatyti pagrindinės pristatymo vietos, visos pristatymo vietos yra gana glaudžiai susijusios su bylos materialiais elementais, taigi ir turi reikšmingą ryšį teismų jurisdikcijos prasme. Tokiu atveju ieškovas, remdamasis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka, gali iškelti atsakovui bylą pasirinktos pristatymo vietos teisme.

- 43 Toks ieškovo pasirinkimo teisės pripažinimas sudaro sąlygas ieškovui lengvai nustatyti, kuriuose teismuose jis gali iškelti bylą, o atsakovui – pagrįstai numatyti, kuriuose teismuose jam gali būti iškelta byla.
- 44 Abejonių dėl šios išvados nekelia aplinkybė, kad atsakovas negali numatyti, kuriame konkrečiame valstybės narės teisme jam gali būti iškelta byla, nes jis yra pakankamai apsaugotas, mat pagal nagrinėjamą nuostatą, taikomą kelių prievolės vykdymo vietų toje pačioje valstybėje narėje atveju, byla jam gali būti iškelta tik šios valstybės narės teismuose, kurių apylinkėje yra pristatymo vieta.
- 45 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka taikytina prekių pristatymo į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje atveju. Tokiu atveju jurisdikciją nagrinėti visus prekių pardavimo sutarties pagrindu pareikštus ieškinius turi teismas, kurio apylinkėje yra pagrindinė pristatymo vieta, kurią reikia nustatyti remiantis ekonominiais kriterijais. Jei neįmanoma nustatyti pagrindinės pristatymo vietos, ieškovas gali iškelti bylą atsakovui pasirinktos pristatymo vietos teisme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką reikia aiškinti taip: ši nuostata taikytina prekių pristatymo į kelias vietas toje pačioje valstybėje narėje atveju. Tokiu atveju jurisdikciją nagrinėti visus prekių pardavimo sutarties pagrindu pareikštus ieškinius turi teismas, kurio apylinkėje yra pagrindinė pristatymo vieta, kurią reikia nustatyti remiantis ekonominiais kriterijais. Jei neįmanoma nustatyti pagrindinės pristatymo vietos, ieškovas gali iškelti bylą atsakovui pasirinktos pristatymo vietos teisme.

Parašai.